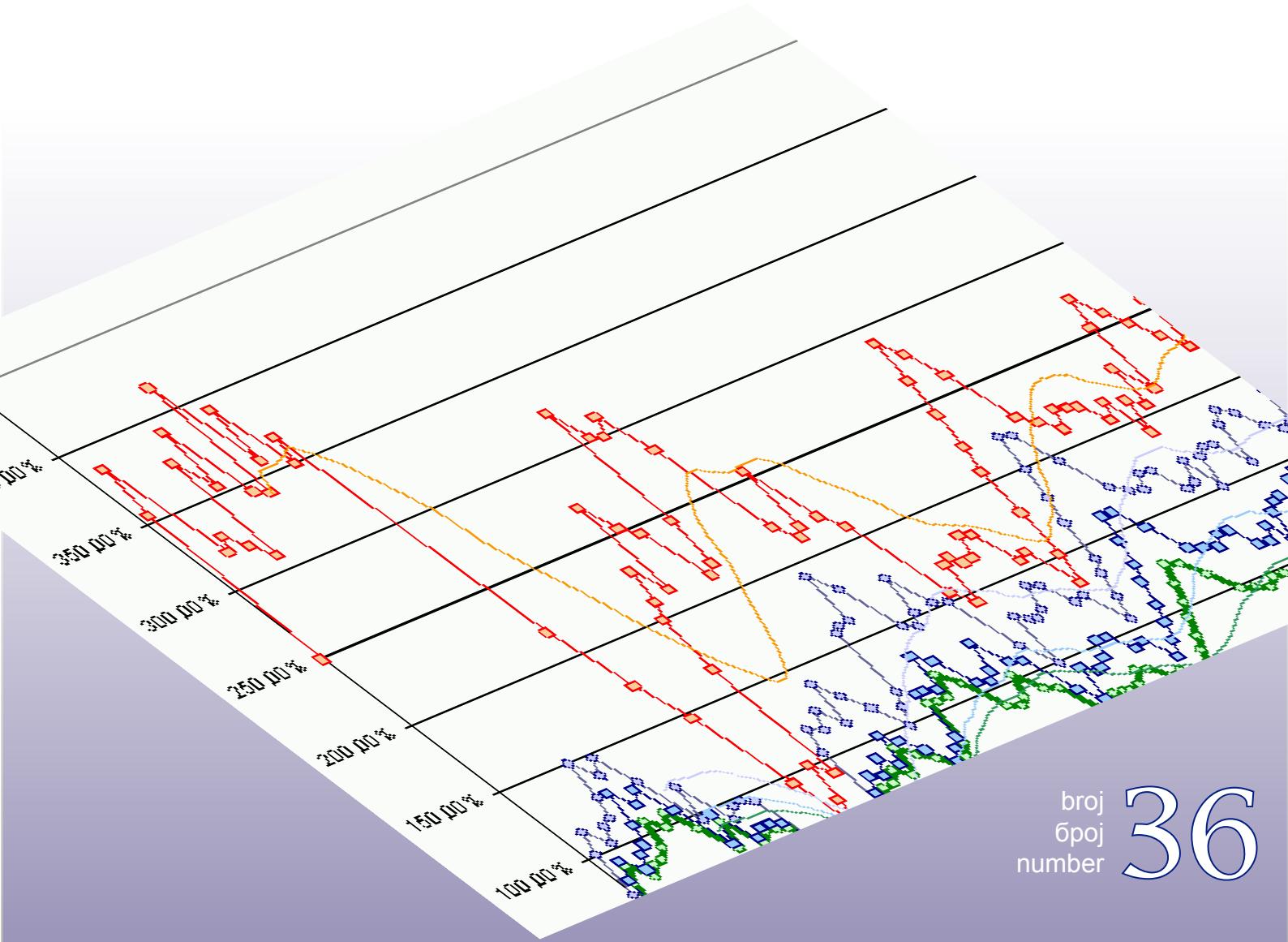

Macroeconomic Unit of the Governing Board of the Indirect Tax Authority

Oma Biltén

Uz ovaj broj

Problem raspodjele neizravnih poreza datira još od početka implementacije poreza na dodanu vrijednost. Žučne rasprave u vezi sa koeficijentima doznačavanja entitetima i Brčko Distriktu rezultirale su blokadama raspodjele neizravnih poreza sa jedinstvenog računa Uprave za neizravno oporezivanje (UNO) u više navrata do sada. Burne polemike u svezi sa kriterijima raspodjele neizravnih poreza i stvoreno nepovjerenje između razina vlasti nezasluženo su zasjenile efekte reforme u sferi neizravnog oporezivanja i izvandredne rezultate implementacije sustava PDV-a u BiH. Prijedlozi koji su izrasli iz rasprave o trajnoj metodologiji za raspodjelu neizravnih poreza kretali su se od radikalnih, koji su zahtjevali izmjenu zakonskog okvira, do prijedloga za poboljšanje postojećeg sustava.

Balansirajući prednosti i nedostatke ponuđenih opcija Upravni odbor UNO se opredijelio za krajnju potrošnju kao ekonomski kriterij raspodjele neizravnih poreza između entiteta. Pored toga, generalno opredjeljenje Odbora ide u pravcu poboljšanja postojećeg sustava, koja trebaju doprinijeti stabilnosti financiranja svih razina vlade u BiH i eliminaciji blokada jedinstvenog računa UNO. Nova metodologija podrazumijeva donošenje privremenih koeficijenata na kvartalnoj osnovi, što ostavlja prostor Upravnom odboru da se fokusira na politiku neizravnog oporezivanja i povećanje efikasnosti administriranja neizravnim porezima. Trajna metodologija uključuje i dva privremena poravnanja i konačno poravnanje nakon izvršene eksterne revizije, što će ublažiti moguće negativne efekte poravnanja na proračun entiteta kome je dodijeljeno više sredstava kroz privremenu raspodjelu. Metodologija, zajedno sa uspostavom Jedinice za krajnju potrošnju, koja bi trebala doprinijeti poboljšanju kvaliteta podataka o krajnjoj potrošnji, inkorporirana je u Pravilnik o doznačavanju neizravnih poreza entitetima.

U ovom broju dajemo redoviti prilog o naplati neizravnih poreza u svibnju 2008.g. i konsolidirane mjesecne izvještaje prema raspoloživosti podataka. Isto tako, dajemo prikaz izvještaja MMF nakon posjete Misije Bosni i Hercegovini u sklopu konsultacija u vezi sa Člankom IV.

mr.sc. Dinka Antić
šef Odjeljenja – supervizor

Sadržaj:

Aktualno: Posjeta Misije MMF u sklopu konsultacija u vezi sa Člankom IV	2
Naplaća neizravnih poreza: svibanj 2008. godine	4
Trajna metodologija za raspodjelu neizravnih poreza sa JR UNO	8
Konsolidovani izvještaji: BIH: entiteti i JR, I – V 2008	19
Konsolidovani izvještaji: BiH: država, entiteti, Brčko Distrikt, županije, I – IV 2008	20
Konsolidirani izvještaji: županije	21
Iz aktivnosti Odjeljenja: Konferencija Projekta potpore EU fiskalnoj politici u BiH	22

tehnička obrada : Sulejman Hasanović, IT suradnik
prijevod : Edin Smailhodžić, Projekat potpore EU fiskalnoj politici u BiH

Aktualno: Posjeta Misije MMF-a Bosni i Hercegovini¹

(priredio: Aleksandar Eskić, makroekonomista u Odjeljenju)

U okviru redovne posjete Bosni i Hercegovini, Misija MMF-a održala je nekoliko sastanaka sa fiskalnim vlastima BiH. Ovdje predstavljamo ishod razgovora u obliku preliminarnih zaključaka Misije:

1. **Ekonomija Bosne i Hercegovine suočava se sa novim izazovima;** pod novim izazovima prvenstveno se misli na ubrzani inflacijski proces, rastući vanjski dug, pogoršanje vanjskog okruženja tj. povećanje fiskalnih pritisaka i pritisaka za povećanje plaće javnog, ali i privatnog sektora, što će učiniti proces donošenja adekvatnih politika u razdoblju koji je pred nama dodatno komplikiranim. Sa povećanjem rizika po makroekonomsku stabilnost i stabilan rast ekonomije, napredak u oblasti fiskalnih i strukturalnih reformi ističe se kao ključan i urgentan. Pozitivna atmosfera uzrokovanu potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SAA) otvara put ka Europskoj uniji i postaje katalizator prijeko potrebnih reformi.
2. **Ekspanzivna fiskalna politika je djelimično uzrokovala makroekonomске debalanse;** fond za opću vladu je zabilježio deficit od 0.3% u odnosu na BDP u 2007. godini, u poređenju sa suficitom od 2.2% u 2006. godini. Kao rezultat, fiskalna politika dodatno je stimulirala postojeću domaću potražnju. Sa naglim porastom rashoda za plaće i transfere kućanstvima, ukupni javni rashodi porasli su za 4 procenatna boda u odnosu na BDP, i dostigli su skoro 50% BDP-a u 2007. godini. U Federaciji Bosne i Hercegovine, nagomilani pritisci na strani rashoda doveli su do problema održavanja likvidnosti.
3. **Napredak u oblasti strukturalnih reformi je bio relativno spor do sada i BiH zaostaje za vodećim ekonomijama koje se nalaze u sličnoj fazi tranzicije sudeći na osnovu većine ekonomskih i strukturalnih indikatora.** Na strani fiskalne politike, nedavne reforme poreza na dohodak predstavljaju dobar korak ka većem stupanju harmonizacije i transparentnosti. Međutim, koordinacija fiskalnih politika je veoma slaba i stvaranje jedinstvenog ekonomskog prostora ostaje zadatak visokog prioriteta. Privatizacija u Republici Srpskoj odmakla je daleko u toku prošle godine, dok u Federaciji tek treba otpočeti.
4. **Postoji suglasje da je fiskalna politika ključna za osiguranje makroekonomске stabilnosti i unapređenje rasta.** Uprkos tome, rastuće obveze po osnovu transfera kućanstvima u Federaciji BiH i rapidno povećanje plaće u javnom sektoru u RS su u suprotnosti sa ovim stavom. Dodatno, jasno je da potpisivanje Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju podrazumijeva smanjenje prihoda od carina koji neće biti u potpunosti nadomešteni povećanjem prihoda po osnovu trošarina. To znači da će, ukoliko se tekući rashodi ne racionaliziraju, doći do istiskivanja kapitalnih investicija (kako bi održali deficit pod kontrolom) i nedovoljnog korištenja potencijala koji bi vodili privrednom rastu i razvoju.
5. **Bolja koordinacija između svih razina vlasti ostaje ključna zadaća.** Misija pozdravlja uspostavljanje **Fiskalnog vijeća BiH** i ohrabruje vlasti da ga učine operativnim što je prije moguće. Uspjeh ovoga podrazumijeva niz veoma važnih predradnji uključujući harmonizaciju proračunskih kalendara, uspostavljanje sveobuhvatnog, blagovremenog i transparentnog sustava izvještavanja o kreiranju proračuna i izvršenju proračuna, kao i obvezivanje svih razina vlasti da dostavljaju ove podatke Odjeljenju za makroekonomsku analizu Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje BiH na uniforman i konzistentan način. Naglašena je i potreba usuglašavanja permanentne **formule za raspodjelu prihoda od neizravnih poreza** kao prioritetnog cilja koji bi značajno povećao stupanj stabilnosti i predvidivosti

¹ Izvor: Bosnia and Herzegovina – 2008 Article IV Consultation, *Preliminary Conclusions of the Mission*, IMF, June 24, 2008 (integralni tekst dokumenta vidjeti na web stranici: <http://www.imf.org/external/np/ms/2008/062408.htm>)

potreban prilikom planiranja proračuna što je u međuvremenu i ostvareno na 90. sjednici Upravnog odbora Uprave za neizravno oporezivanje².

6. **Jačanje administrativnih kapaciteta i unaprjeđenje makroekonomске statistike su preduslovi za uspješno upravljanje ekonomijom.** U prilog ovom zaključku ističemo činjenicu da je veoma važno podići kvalitet stručnih znanja i kapaciteta u relevantnim institucijama (npr. Centralna banka BiH, Direkcija za ekonomsko planiranje BiH, Odjeljenje za makroekonomsku analizu UO UNO). Misija MMF-a snažno savjetuje domaće vlasti da podrže napore za unaprjeđenjem kvalitete fiskalnih podataka i analiza kako bi se unaprijedila efektivnost Fiskalnog vijeća BiH.

Osoblje Odjeljenja na Konferenciji „Javne financije i fiskalno upravljanje"³

² O ovome više u posebnom prilogu u ovom Biltenu

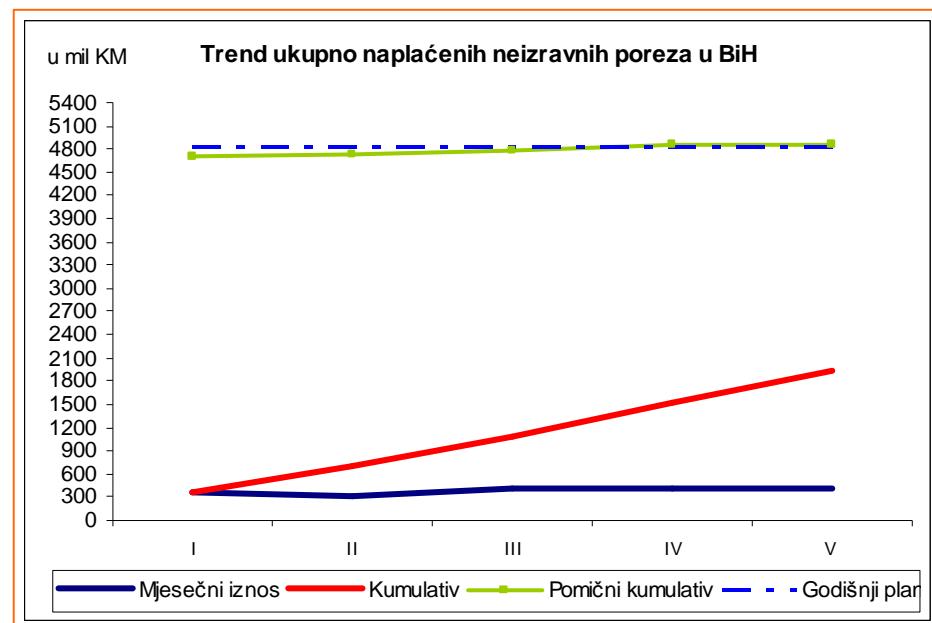
³ Više o Konferenciji u sekciji "Iz aktivnosti Odjeljenja"

Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
Sarajevo: Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

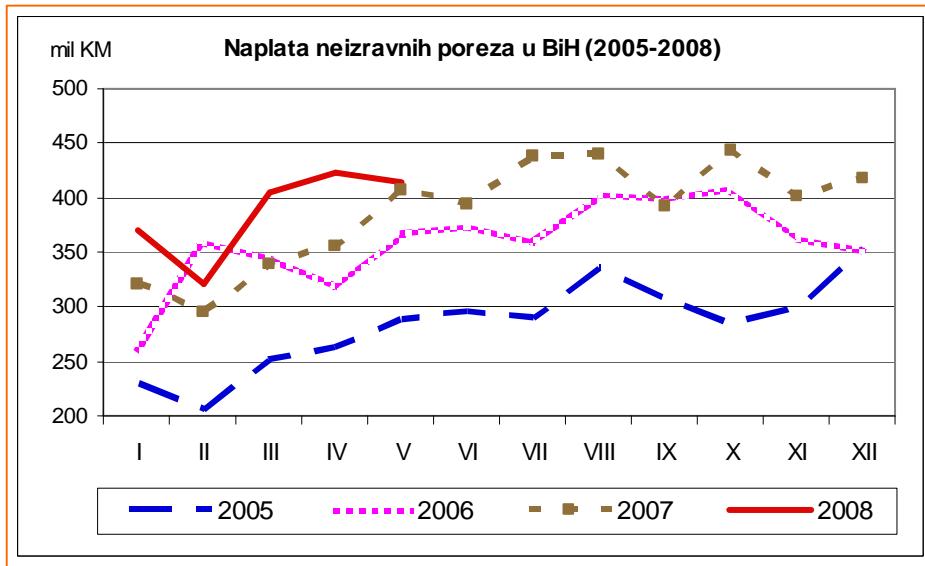
Naplata neizravnih poreza: svibanj 2008

(pripremila: mr.sc. Dinka Antić)

U prvih pet mjeseci 2008.g. naplaćeno je ukupno 1,933 mlrd KM neizravnih poreza neto⁴, po odbitku povrata PDV-a i povrata ostalih neizravnih poreza. To je za 12,66% više nego u istom razdoblju 2007.g.

Grafikon 1

Grafikon 2

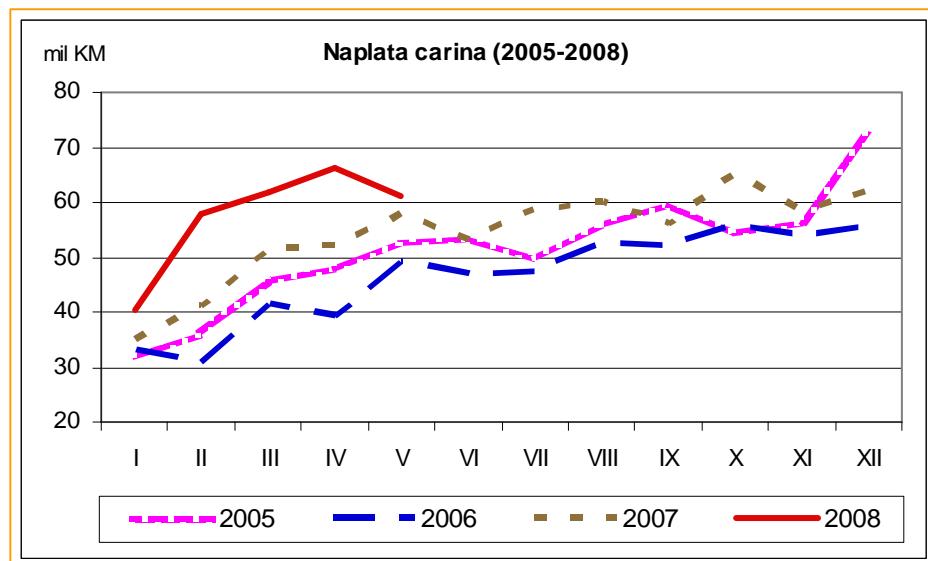
Međutim, promatrano na mjesечноj osnovi u mjesecu svibnju neto naplata neizravnih poreza je za samo 1,86% bila veća nego u istom mjesecu 2007.g., dok je u odnosu na prethodni mjesec manja

⁴ U istom razdoblju UNO je naplatila i dodatnih 13,117 mil KM neizravnih poreza koji su na dan 31.5.2008., nakon kompilacije modula IT sustava UNO (uplata na jedinstveni račun i modula carina, trošarina i PDV-a) ostali neusklađeni.

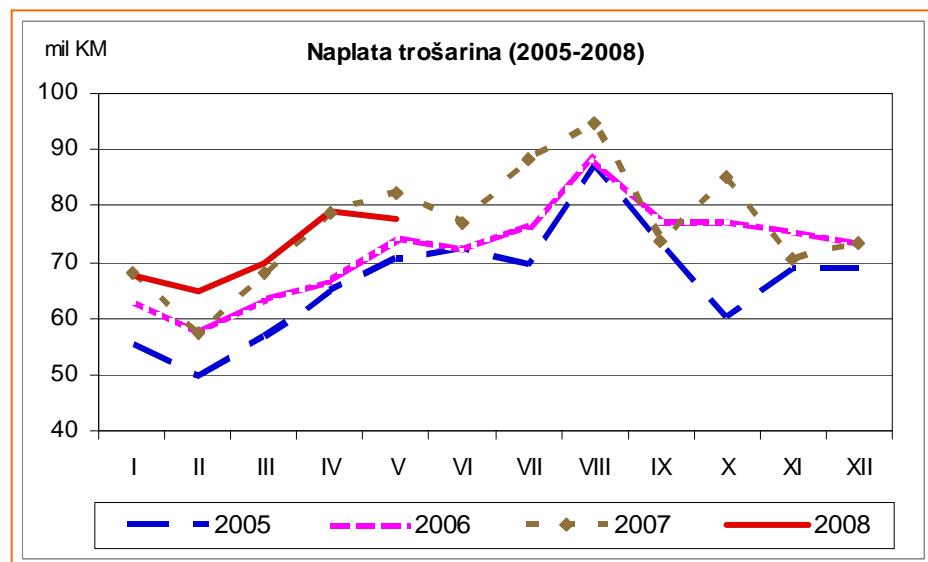
Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
Sarajevo: Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel: +387 33 279 553, Fax: +387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

za 2,45%. Promatraljući po glavnim vrstama neizravnih poreza može se zaključiti da je pad u naplati u svibnju u odnosu na mjesec travanj zabilježen kod svih vrsta. Tako, pad u naplati prihoda od carina i carinskih pristojbi iznosi 7,78%, pad u naplati trošarina 1,57%, u naplati neto PDV-a 1,41% i putarine za 2,43%. Promatrano u odnosu na svibanj 2007.g. u svibnju 2008.g. porast u naplati je zabilježen kod carina (5,36%) i PDV-a (bruto 10,90%, neto 4,06%). Međutim, kod trošarina i putarine naplata u svibnju ove godine je niža nego u svibnju 2007.g. i to za 5,47% i 4,51% respektivno.

Promatrano na razini pet mjeseci prihoda od carina je naplaćeno za 19,62% više nego u istom razdoblju prošle godine, što ipak, imajući u vidu enorman rast prihoda od carina u prethodnom razdoblju, predstavlja izvjesno usporavanje. Značajno uporavanje u naplati primjećuje se kod trošarina i putarine. Na razini razdoblja od pet mjeseci porast u naplati trošarina iznosi samo 1,24%, a u naplati putarine 1,41%.

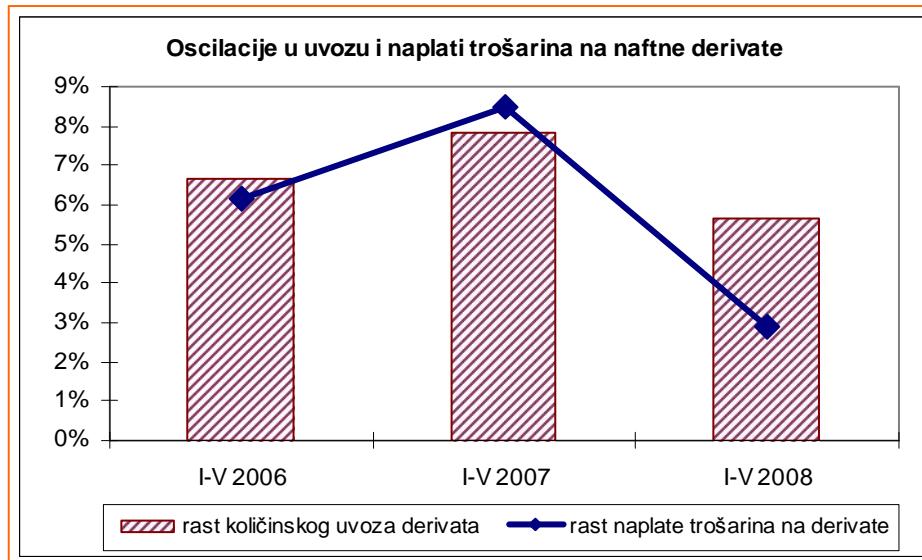

Grafikon 3

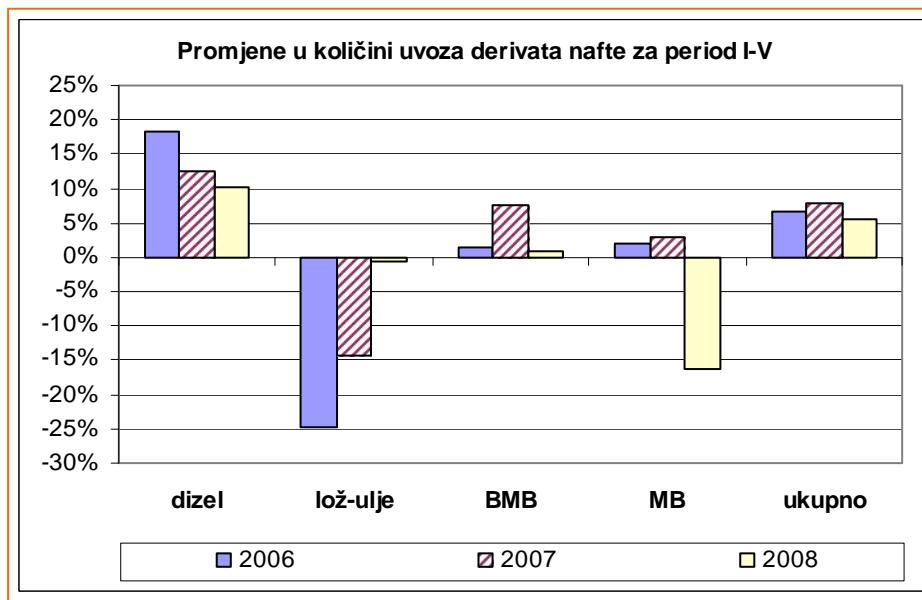
Grafikon 4

Da bismo analizirali moguće uzroke smanjenoj naplati trošarina u prvih pet mjeseci promatrali smo količinski uvoz različitih vrsta derivata, na koje se primjenjuje skala stopa trošarine. U promatranom petomjesečnom razdoblju 2005-2008.g. ukupan količinski uvoz derivata je rastao brže od naplate trošarine na derivate. Analizirajući strukturu uvoza naftnih derivata primjećuje se da udio dizela u ukupnom uvozu derivata konstatno raste, sa 55% 2005. do 66% 2006.g.

Grafikon 5

Gornji grafikon nam pokazuje oscilacije u uvozu i naplati trošarina na naftne derivate koje čine većinu prihoda od trošarina. Na donjem grafikonu prikazane su promjene u strukturi uvoza derivata, gdje je tokom 2008.g. došlo do značajnog pada uvoza motornog benzina, dok je rastao uvoz dizela, ali ne u obujmu koji je bio zabilježen početkom 2006.

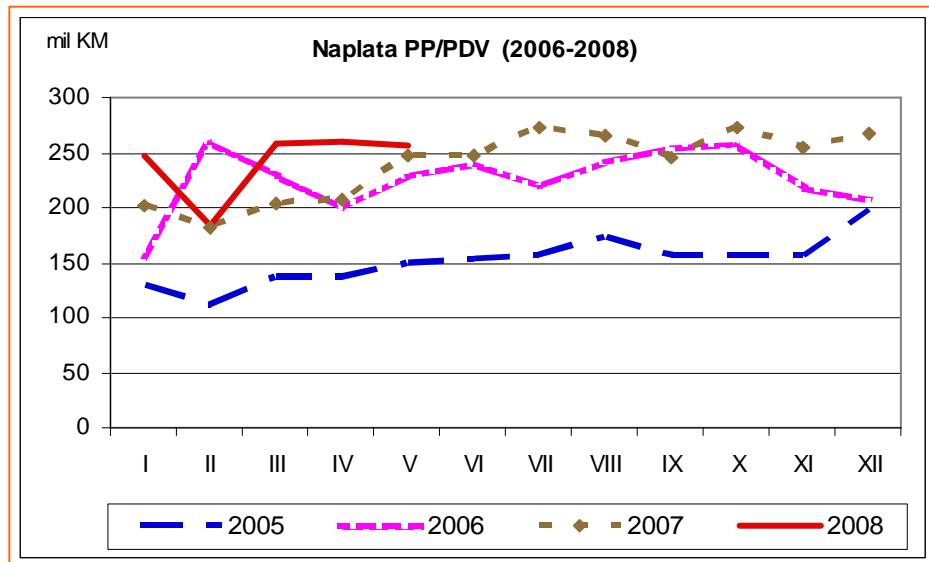

Grafikon 6

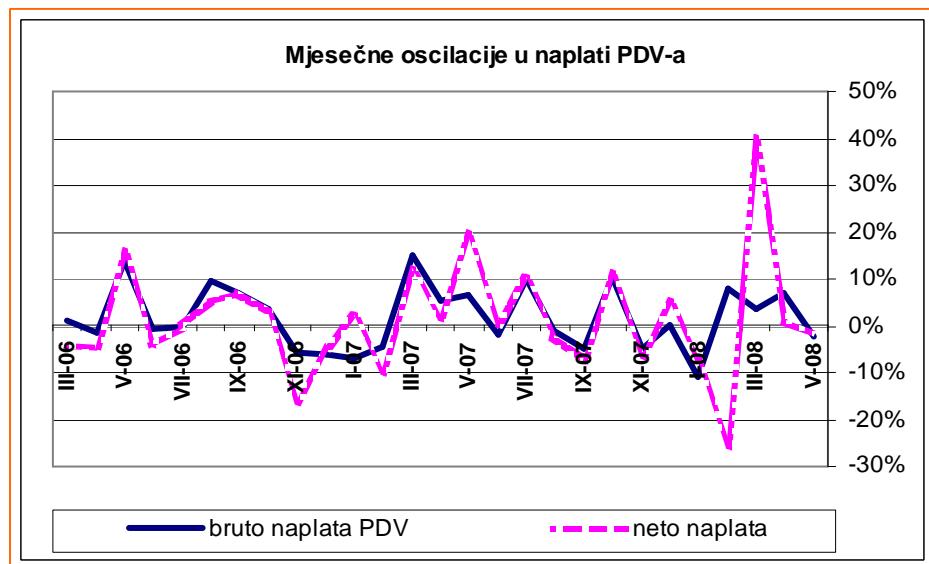
Očigledno da je primjena skale stopa trošarine doprinijela pomjeranju u strukturi uvoza naftnih derivata prema derivatima koji se oporezuju nižim stopama trošarine. Međutim, veći porast cijena dizela u odnosu na cijene bezolovnog benzina vjerovatno će na duži rok dovesti i do preokreta u

strukturi uvoza energenata, pogotovo u segmentu potrošnje domaćinstava, što lančano utječe na promjene u strukturi uvoza automobila. Takav pravac dešavanja ujedno je i na liniji napora EU za smanjenje štetnog utjecaja potrošnje dizela i motornog benzina na životnu sredinu.

Naplata PDV-a je značajno oscilirala u proteklih pet mjeseci. Jedan od razloga su nestabilni povrati PDV-a, pogotovo isplata prenešenih povrata iz 2007.g. u mjesecu veljači.

Grafikon 7

Grafikon 8

Međutim, ukoliko isključimo efekat prenešenih povrata i dalje je prisutan konstantan rast povrata PDV-a, što je i očekivano, a i u skladu sa projekcijama Odjeljenja.

Trajna metodologija za raspodjelu neizravnih poreza sa JR UNO

(piše: mr. sc. Dinka Antić)

1. PROBLEMATIKA RASPODJELE NEIZRAVNIH POREZA U BIH

Prema sustavu raspodjele neizravnih poreza, utemeljenog Zakonom o sustavu neizravnog oporezivanja⁵ i Zakonom o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda⁶, osnovni korisnici raspodjele neizravnih poreza postali su država, entiteti i Distrikt. O sustavu raspodjele neizravnih poreza sa jedinstvenog računa UNO pisali smo nedavno u biltenu Odjeljenja⁷. Uspostavom novog sustava raspodjele 1.1.2005., a pogotovo od uvođenja PDV-a 1.1.2006. niže razine uprave u BiH (županije, općine i direkcije za ceste) postali su ovisni o dinamici punjenja i pražnjenja jedinstvenog računa UNO, odnosno entitetskih trezorskih računa.

Sukladno Zakonu o sustavu neizravnog oporezivanja država i entiteti odlučuju o raspodjeli neizravnih poreza u sklopu Upravnog odbora UNO, dok Brčko Distrikt ima status promatrača u Upravnom odboru UNO. U takvoj situaciji Brčko Distrikt je imao nezavidan položaj, budući da nije imao nikakav utjecaj na raspodjelu neizravnih poreza sa jedinstvenog računa UNO. Štiteći fiskalnu autonomiju Distrikta, utvrđenu Konačnom arbitražnom odlukom, Visoki predstavnik je 1.6.2007. nametnuo fiksni koeficijent za Brčko Distrikt u visini od minimalno 3,55% ili 124 mil KM u apsolutnom iznosu. Novi režim za Brčko Distrikt ostaje na snazi do 2011.g. U načelu koeficijent 3,55% predstavlja prosjek udjela Distrikta u krajnjoj potrošnji iskazanoj na prijavama za PDV u 2006.g. Prema izmjenama Zakona koje je nametnuo Visoki predstavnik do 2011.g. udio Distrikta u raspodjeli neizravnih poreza se računa prema broju stanovnika u Distriktu registriranih u CIPS bazi podataka, uz korekciju od 29,3%. Fiksiranjem udjela Distrikta na određeni način je riješeno njegovo financiranje u narednih nekoliko godina, te je ostao problem utvrđivanja raspodjele neizravnih poreza između entiteta.

Prilikom razmatranja mogućih koncepcija raspodjele neizravnih poreza između entiteta ponuđene opcije su se kretale u dva pravca:

- (i) primjena postojećih zakonskih rješenja, tj. kriterija krajne potrošnje iskazane u prijavama PDV-a i
- (ii) primjena ostalih kriterija koji zahtijevaju izmjenu pravnog okvira sustava neizravnog oporezivanja.

Druga opcija zahtijeva značajno vrijeme za izmjenu zakonskog okvira, ne uzimajući u obzir i vrijeme potrebno za rasprave u vezi definiranja novih kriterija. Na drugoj strani, primjena prve opcije ne zahtijeva izmjene zakona, nego samo poboljšanje podataka o krajnjoj potrošnji, što je i cilj UNO, a ne samo entiteta i nižih razina uprave. Krajnja potrošnja nije samo statistička kategorija, kako je prvobitno deklarirana u obrascima prijave PDV-a. **U određenim fazama oporezivog prometa dobara i usluga, gdje krajnja potrošnja nije „vidljiva“ za inspektore UNO kao što je slučaj u maloprodaji gdje se na jednostavan način može kontrolirati, izbjegavanje prijavljivanja krajnje potrošnje podrazumijeva i utaju PDV-a koji se trebao obraćunati i uplatiti od strane obveznika.** Stoga, u interesu je UNO i svih korisnika koji se financiraju sa jedinstvenog računa da se poboljšaju podaci o krajnjoj potrošnji na PDV prijavama. Međunarodna zajednica je problem donošenja trajne metodologije za raspodjelu neizravnih poreza stavila u sami vrh političkih i ekonomskih prioriteta BiH. Tako je Vijeće za implementaciju mira (*Peace Implementation Council*) ovaj problem uvrstilo u pet ciljeva koji su uvjet za zatvaranje

⁵ „Službeni glasnik BiH“ br. 44/03, 52/04, 34/07 i 04/08

⁶ „Službeni glasnik BiH“ br. 55/04 i br. 34/07

⁷ Vid. Bilten br. 32

Ureda Visokog predstavnika⁸, a Europska komisija je isti problem uključila u kratkoročne prioritete da bi se ostvarilo europsko partnerstvo⁹.

2. OSNOVNI ELEMENTI PRAVILNIKA

Vodeći se načelima raspodjele neizravnih poreza navedenih u uvodnom dijelu Upravni odbor UNO je nedavno usvojio Pravilnik o izračunu koeficijenata doznačavanja entitetima. Pravilnikom se propisuju metodologija i postupak raspodjele neizravnih poreza koji se doznačavaju entitetima, a koji preostanu nakon raspodjele prihoda od neizravnih poreza prikupljenih na jedinstveni račun UNO za minimalne rezerve za isplatu povrata neizravnih poreza i financiranje institucija BiH. Od preostalog iznosa izdvaja se iznos za financiranje Brčko Distrikta. Od iznosa koji se dostavlja entitetima oduzimaju se iznosi potrebni za financiranje vanjskog duga u visini dospjelih obaveza i izravno uplaćuju u državni proračun.

Pravilnikom su definirana sljedeća osnovna načela raspodjele neizravnih poreza prema entitetima:

- dinamika izračuna koeficijenta je kvartalna
- kvartalni koeficijenti su privremenog karaktera do konačnog poravnjanja za tu fiskalnu godinu
- za jednu fiskalnu godinu vrše se dva privremena poravnanja
- nakon izvršene eksterne revizije vrši se konačno poravnanje između entiteta
- nakon konačnog poravnjanja za određenu fiskalnu godinu nije moguće vršiti daljnje korekcije u raspodjeli za danu fiskalnu godinu.

Potreбно је naglasiti да privremena poravnanja i konačno poravnanje između entiteta izvršava UNO na teret tekućih prihoda entiteta u roku od 30 radnih dana od dana donošenja odluke o poravnanju. Međutim, korisnici raspodjele mogu dogovoriti rok za izvršenje privremenih i konačnog poravnjanja koji je kraći od tog roka. Pravilnikom je definiran opseg rada Jedinice za krajnju potrošnju, koju bi Upravni odbor trebao uspostaviti u narednim mjesecima.

3. METODOLOGIJA RASPODJELE NEIZRAVNIH POREZA

Osnovna odlika privremene metodologije jeste izračun kvartalnih koeficijenata doznačavanja za kalendarske kvartale, na temelju kumulativa krajnje potrošnje iskazane na prijavama PDV-a u tromjesečnom razdoblju koje pokriva razdoblje (t-2) u odnosu na prvi mjesec kvartala na koji se primjenjuju. UNO 21. dana u mjesecu koji prethodi kvartalu za koji se utvrđuju privremeni kvartalni koeficijenti dostavlja Upravnom odboru potpisani izvještaj o krajnjoj potrošnji korisnika raspodjele, prikazanoj na prijavama PDV-a za svaki mjesec prethodne i za svaki mjesec tekuće godine. Podaci o krajnjoj potrošnji iz prethodnog stava uključuju i sve korekcije prijava PDV-a, koje su unesene u IT sustav na dan 20. u mjesecu u 12h, a koje se odnose na prijave PDV-a koje su uključene u izračun krajnje potrošnje za dano razdoblje. Kvartalni koeficijenti privremenog doznačavanje izračunavaju se iz podataka o krajnjoj potrošnji iz prijava za PDV na sljedeći način:

Kvartal za koji se računaju koeficijenti	Prijave PDV čiji se podaci o krajnjoj potrošnji uzimaju u izračun
kvartal K1 (I-III)	IX, X, XI prethodne godine
kvartal K2 (IV-VI)	XII prethodne godine, I i II tekuće godine
kvartal K3 (VII-IX)	III, IV i V tekuće godine
kvartal K4 (X-XII)	VI, VII i VIII tekuće godine

⁸ www.ohr.int

⁹ Vidjeti u: *Council Decision of 18 February 2008 on načeloles, priorities and conditions contained in the European Partnership with Bosnia and Herzegovina and repealing Decision 2006/55/EC; 2008/211/EC*, Službene novine EU, L80 od 19.03.2008

Kvartalni koeficijenti privremenog doznačavanja izračunavaju se na način da se kumulativne krajnje potrošnje svakog od entiteta u tromjesečnim razdobljima iz gornje tabele (kolona lijevo) stavi u odnos sa kumulativom krajnjim potrošnjem oba entiteta za isto razdoblje.

Odjeljenje za makroekonomsku analizu UO UNO (OMA) priprema prijedlog koeficijenata za privremenu kvartalnu raspodjelu, koji dostavlja članovima Upravnog odbora, a po odobrenju Upravnog odbora UNO kvartalni koeficijenti doznačavanja dostavljaju se direktoru UNO na izvršenje.

Pravilnikom su definirana dva privremena poravnanja između korisnika raspodjele neizravnih poreza:

- (i) prvo privremeno poravnanje koje se vrši 31.7. tekuće godine, a odnosi se na razdoblje siječanj - lipanj tekuće godine
- (ii) drugo privremeno poravnanje koje se vrši 31.1. tekuće godine, a odnosi se na prethodnu fiskalnu godinu.

Datum konačnog poravnanja utvrđuje Upravni odbor UNO posebnom odlukom, nakon što odobri izvještaj eksterne revizije. U svakom slučaju postoji zakonski vremenski rok¹⁰ do kojeg je moguće vršiti korekcije u raspodjeli neizravnih poreza za prethodnu fiskalnu godinu, a to je 31.12. tekuće godine. Ovo je u određenoj mjeri u koliziji sa zakonskom odredbom da se prijave PDV-a za određeni mjesec mogu mijenjati u maksimalnom vremenskom roku od 5 godina¹¹. Ovo znači da naknadne korekcije u PDV prijavama nakon 31.12. tekuće fiskalne godine koje se odnose na prethodnu fiskalnu godinu za koju je izvršeno konačno poravnanje neće imati efekta na raspodjelu neizravnih poreza između entiteta za tu fiskalnu godinu.

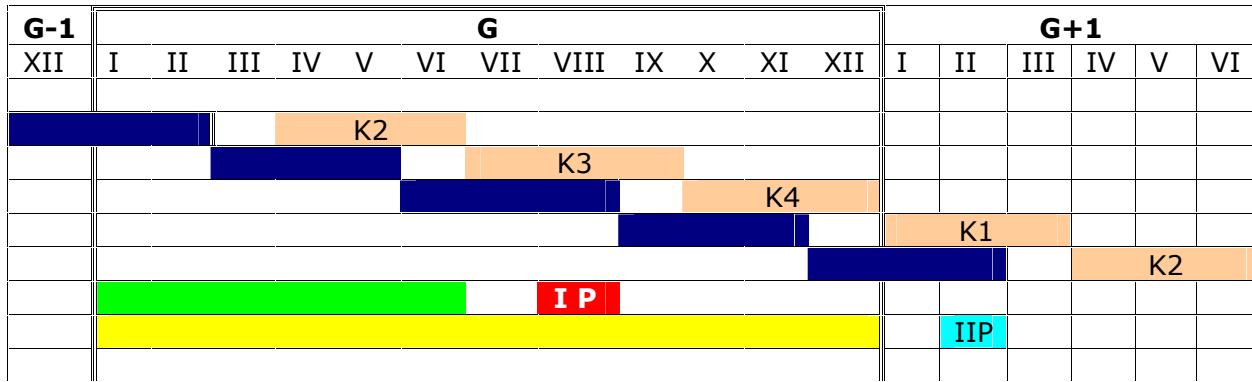
Budući da se konačno poravnanje vrši na temelju izvještaja eksterne revizije potrebno je bilo propisati metodologiju koju će revizori koristiti. Uostalom, to je bila i zakonska obveza Upravnog odbora, temeljem čl. 13b. stav (4). Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda.

Koeficijent konačnog poravnanja za svakog korisnika raspodjele izračunava se stavljanjem u odnos kumulativa krajnje potrošnje svakog korisnika raspodjele po prijavama za PDV u razdoblju siječanj - prosinac za godinu za koju se vrši poravnanje sa kumulativom ukupne krajnje potrošnje dva entiteta za isto razdoblje. Iznos koji je trebao biti alociran korisniku raspodjele izračunava se primjenom koeficijenata konačnog poravnanja na ukupan iznos sredstava sa jedinstvenog računa koji je u razdoblju siječanj - prosinac za godinu za koju se vrši poravnanje bio raspodijeljen entitetima. Prilikom izračuna prijedloga konačnog poravnanja eksterna revizija uzima u obzir i informaciju Odjeljenja za makroekonomsku analizu u vezi ispunjenja minimalnog iznosa za financiranje Brčko Distrikta, temeljem čl. 13a. stav (3) Zakona o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda.

¹⁰ vid. Zakon o uplatama na jedinstveni račun i raspodjeli prihoda

¹¹ vid. Zakon o postupku neizravnog oporezivanja (Sl. glasnik BiH br. 89/05)

Dinamika utvrđivanja kvartalnih koeficijenata za raspodjelu neizravnih poreza, te privremenih poravnanja dana je u sljedećoj tabeli:

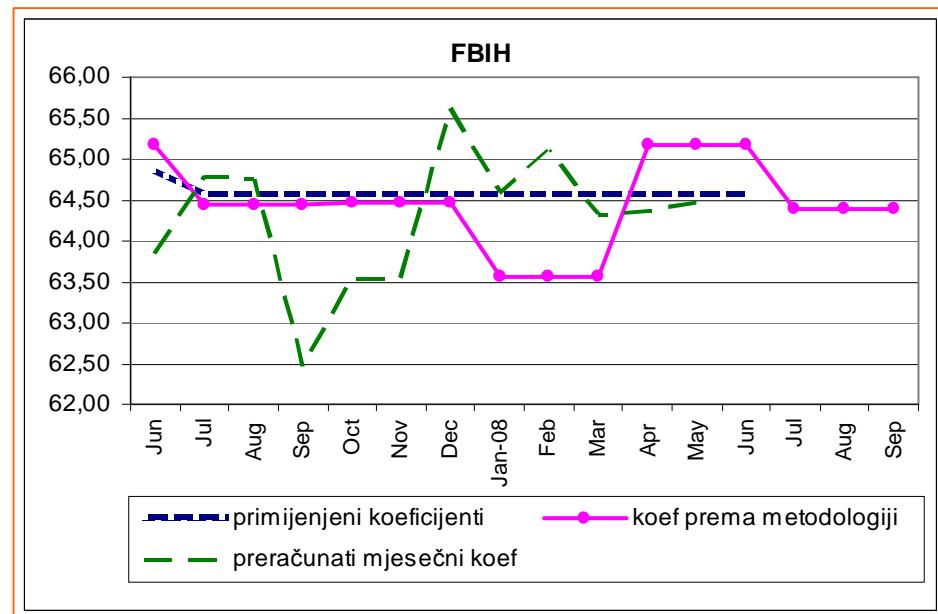
Legenda:

	Tromjesečno razdoblje za koje se uzima kumulativ krajnje potrošnje za izračun kvartalnih koeficijenata
	Kalendarski kvartal za koji se primjenjuju kvartalni koeficijenti
	Sestomjesečno razdoblje za koje se uzima kumulativ krajnje potrošnje za izračun prvog privremenog poravnanja
	Godišnje razdoblje za koje se uzima kumulativ krajnje potrošnje za izračun drugog privremenog poravnanja i konačnog poravnanja
	Mjesec u kojem se izvršava prvo privremeno poravnanje
	Mjesec u kojem se izvršava drugo privremeno poravnanje

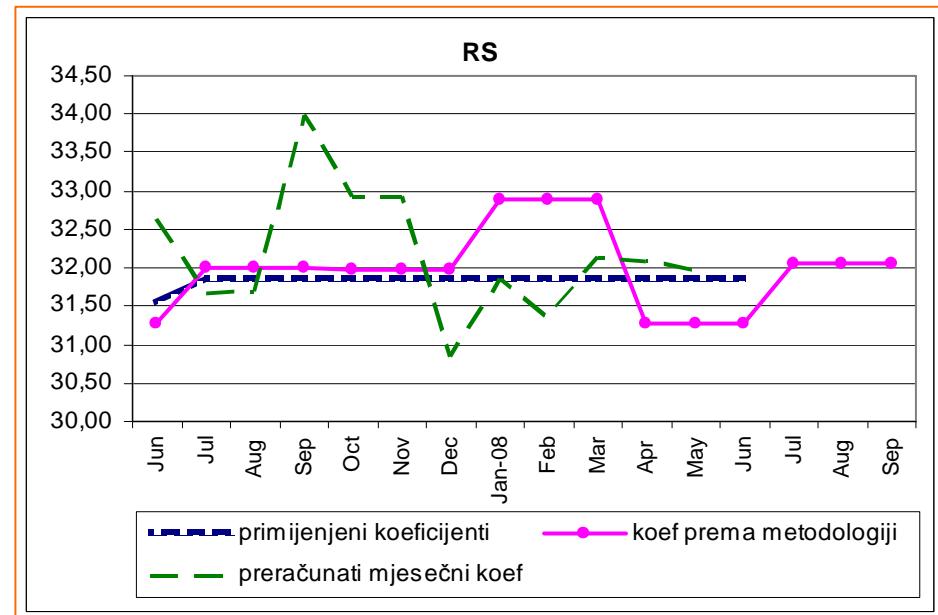
4. EFEKTI METODOLOGIJE

Bitna karakteristika novog sustava raspodjele neizravnih poreza jeste izvjestan stupanj automatizma kod utvrđivanja privremenih kvartalnih koeficijenata. Naime, ukoliko Upravni odbor do 5. dana tekućeg kalendarskog kvartala za koji se usvajaju koeficijenti raspodjele ne odobri koeficijente predložene od strane OMA UNO će primijeniti kvartalne koeficijente doznačavanja koji su bili osnova za raspodjelu u prethodnom kalendarskom kvartalu. Ukoliko Upravni odbor u toku tekućeg kalendarskog kvartala usvoji privremene kvartalne koeficijente UNO će iste primijeniti i izvršiti preračun od 1. dana u kvartalu do datuma usvajanja koeficijenata od strane Upravnog odbora. Na ovaj način je onemogućena blokada jedinstvenog računa, što unosi visoku dozu sigurnosti nižim razinama vlasti u pogledu alimentiranja njihovih proračuna.

Pozitivni efekti primjene kvartalnih koeficijenata su mnogostruki: politički, fiskalni, ekonomski. U prvom redu, smanjiće se tenzije između entiteta, što će vratiti povjerenje u cijeli sustav neizravnog oporezivanja i donijeti prijeko potrebnu političku stabilnost. Upravni odbor će se moći fokusirati na harmoniziranje politike neizravnih poreza koje nas očekuje nakon potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju sa EU, kao i na poboljšanje operativnih kapaciteta i efikasnosti UNO. Kvartalni koeficijenti donose visok stupanj stabilnosti i predvidivosti i manje oscilacije u priliku u proračune, budući da je jedna od varijabli fiksirana za određeno vrijeme. Ovo ne bi bio slučaj ukoliko bi se primjenjivali mjesечni koeficijenti izračunati na temelju PDV prijava za određeni mjesec.

Grafikon 9

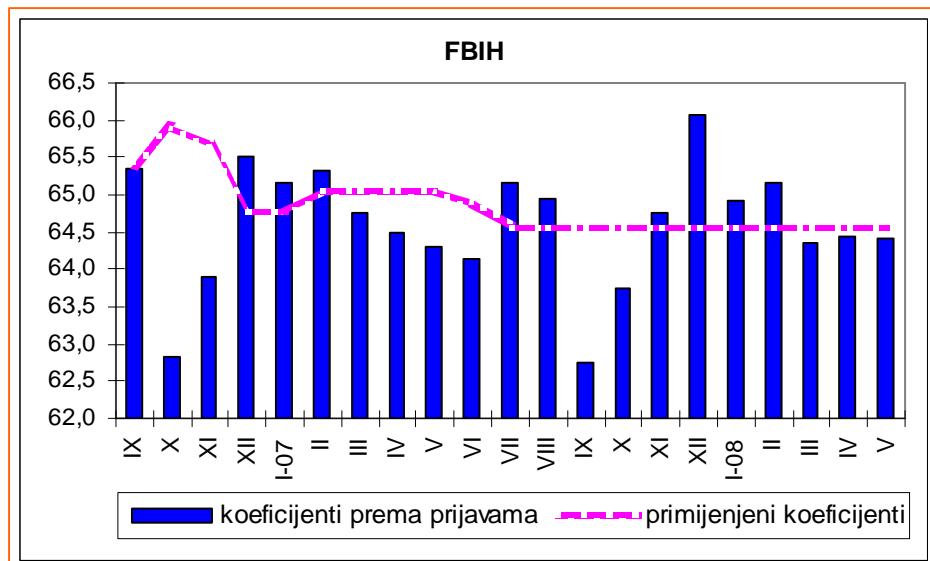
Grafikon 10

To najbolje ilustriraju Grafikoni 9 i 10, gdje su primjetne značajne oscilacije u mjesecnim udjelima entiteta u krajnjoj potrošnji (kriva „preračunati mjesecni koeficijenti“). Primjećuje se da je dosadašnja raspodjela bila *de facto* po fiksnom koeficijentu (od 1.6.2007. do 30.6.2008.). Uočavaju se i odstupanja u odnosu na kvartalne koeficijente izračunate novom metodologijom.

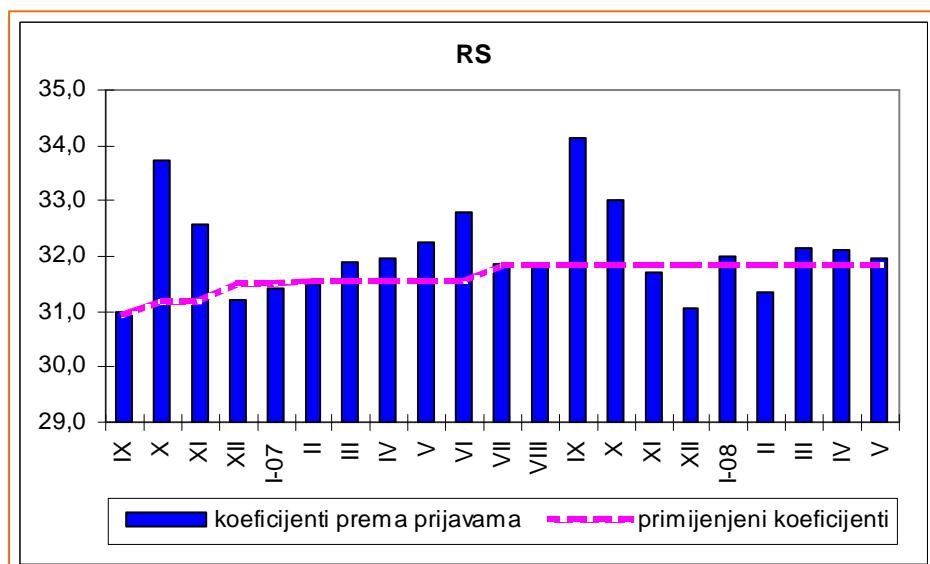
Treba napomenuti da ova kriva pokazuje relativne, a ne stvarne udjele entiteta u krajnjoj potrošnji u BiH, budući da je udio Brčkog fiksiran na 3.55. Stvarni udjeli entiteta i Distrikta u krajnjoj potrošnji u BiH dati su na Grafikonima 11, 12 i 13¹².

¹² podaci na dan 20.6.2008.

Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
Sarajevo: Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel: +387 33 279 553, Fax: +387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

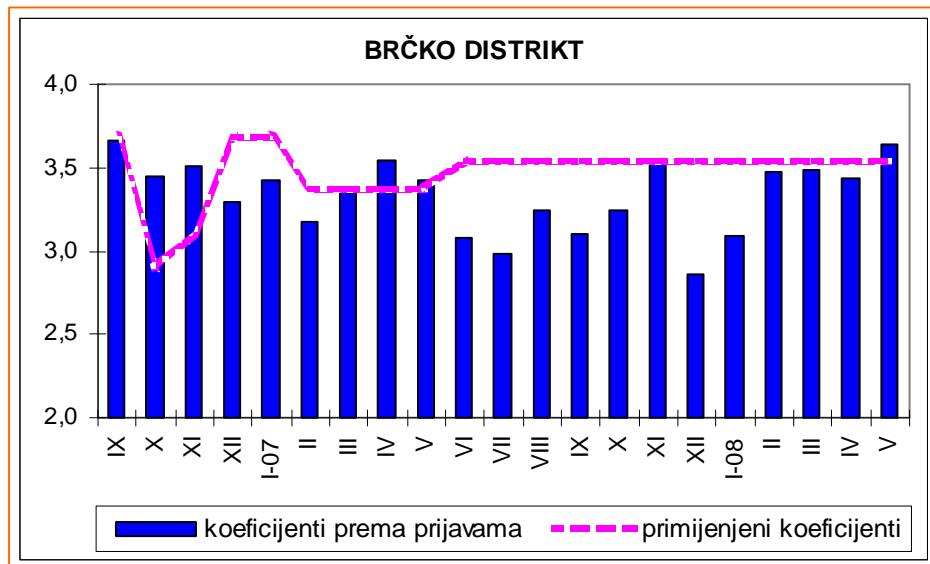

Grafikon 11

Grafikon 12

Analizirajući udjele entiteta primjećuje se da su privremeni koeficijenti raspodjele koji su do sada bili u primjeni na osnovu odluka UO UNO u slučaju Federacije BiH bili u pravilu iznad mjesecnih koeficijenata, a u slučaju Republike Srpske ispod. Takva situacija je dovela do toga da u privremenim i konačnim poravnanjima Federacija treba da vrati više primljeni iznos. Posmatrajući koeficijente za Brčko Distrikt primjećuje se da su tokom 2007.g. stvarni udjeli Distrikta u krajnjoj potrošnji uglavnom bili ispod primjenjenog koeficijenta, a pogotovo nakon odluke Visokog predstavnika o fiksiranju udjela na 3.55%.

Grafikon 13

Raspodjela neizravnih poreza u BiH je od višestrukog značaja za financiranje svih razina uprave. Prema odredbama nedavno usvojenog Zakona o Fiskalnom vijeću jedna od nadležnosti Vijeća bi podrazumijevala usvajanje "Globalnog okvira fiskalne bilance i politika u BiH", čiji sastavni dio bi trebao biti i prijedlog raspodjele neizravnih poreza za narednu fiskalnu godinu. Iz dosta šturih odredaba Zakona nije jasno da li one podrazumijevaju da Fiskalno vijeće u cijelosti preuzima odgovornost za utvrđivanje raspodjele neizravnih poreza ili Vijeće u tom segmentu preuzima odluke Upravnog odbora. Bez obzira da li će i u budućnosti raspodjelu neizravnih poreza utvrđivati Upravni odbor UNO ili Fiskalno vijeće za uspostavu efikasne fiskalne koordinacije u BiH značajno je usvojiti trajnu metodologiju raspodjele i uspostaviti mehanizam deblokade kod donošenja odluke o raspodjeli neizravnih poreza. To se u dobroj mjeri uspjelo sa novim Pravilnikom.

Treba imati u vidu da problemi u raspodjeli prihoda nisu samo specifičnost BiH. I druge zemlje imaju poteškoća kod uspostavljanja fiskalnih odnosa između razina uprave i definiranja granica fiskalnog suvereniteta nižih razina vlade (ovlasti za definiranje stopa i porezne osnovice, ovlasti za naplatu), te u smislu utvrđivanja načela distribucije prihoda prema nižim razinama. Međutim, fiskalna osjetljivost je mnogo niža u složenim europskim zemljama nego što je to u BiH iz razloga što je drugačiji omjer neizravnih i izravnih poreza (u prvom redu poreza na dobit i poreza na dohodak). Fiskalna stabilnost BiH, zbog niske razvijenosti gospodarstva, je u velikoj mjeri ovisna o naplati neizravnih poreza. Čak 86,5% poreskih prihoda centralnih vlasti BiH (uključeni su država, entiteti, Distrikt, županije, općine) potiče od neizravnih poreza¹³. Stoga, financiranje proračuna razina uprave u BiH u velikoj mjeri ovisi od dva faktora: naplate neizravnih poreza i udjela u raspodjeli neizravnih poreza. Donošenjem trajne metodologije raspodjele neizravnih poreza na bazi kvartalnih koeficijenata stabilizira se financiranje svih razina uprave. Postojanjem dva privremena i konačnog poravnanja moguće sezonske oscilacije u odnosu na dane kvartalne koeficijente se ublažavaju, iznosi poravnanja postaju minimalni, čime se ublažava njihov negativan utjecaj na proračune u godini izvršenja poravnjanja.

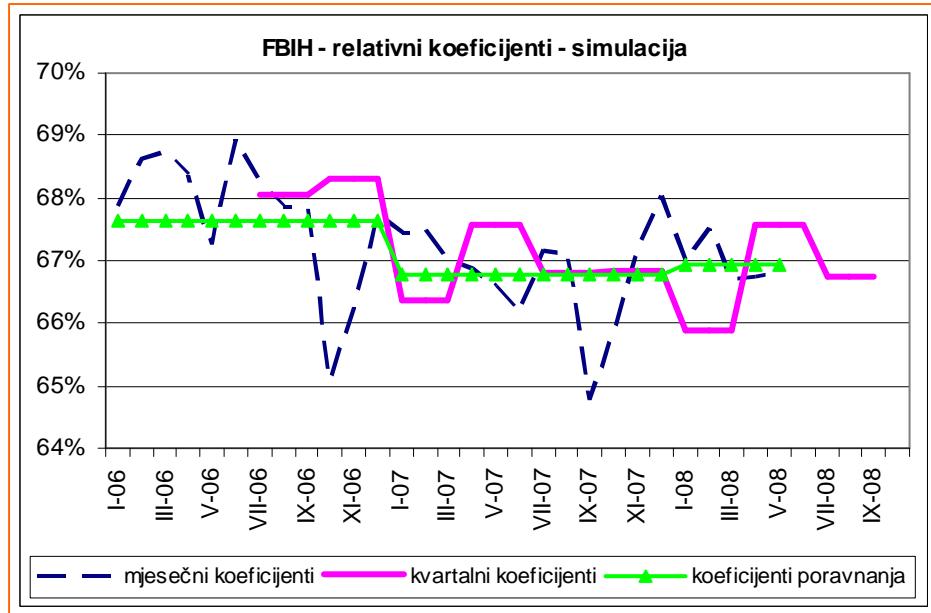
To nam pokazuje simulacija metodologije na podacima o relativnim udjelima entiteta u krajnjoj potrošnji od 1.1.2006. do svibnja 2008.g. Uzeli smo relativne udjele zbog različitog sustava alokacije za 2006.g., kada je Brčko Distrikt bio uključen u isti sustav raspodjele zajedno sa entitetima, u 2007. i u 2008.g. u kojima je na snazi fiksni udjel Brčko Distrikta. Zbog različitog

¹³ Vid. Bilten Odjeljenja za makroekonomsku analizu UO UNO br. 35, juni 2008, www.oma.uino.gov.ba

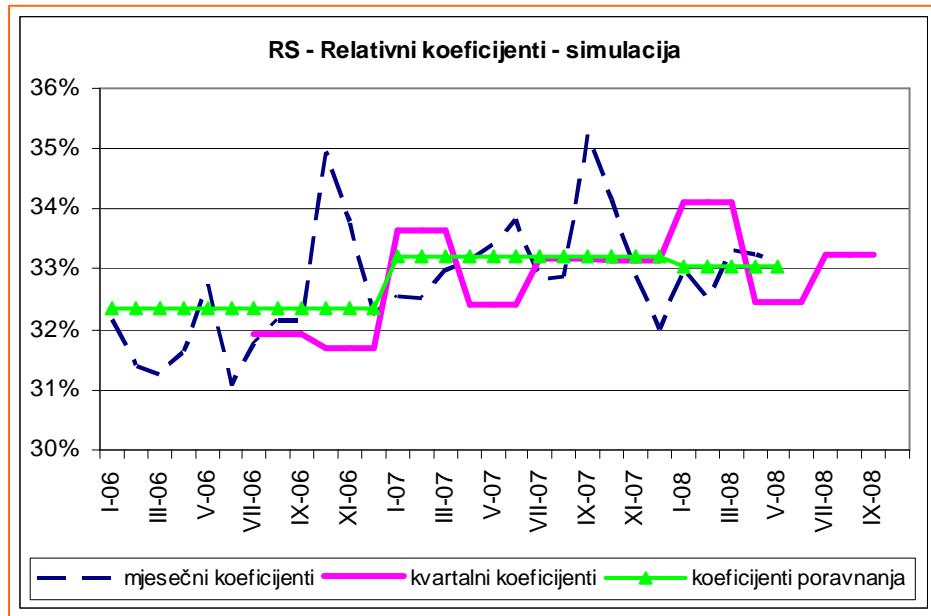
Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba

Sarajevo: Đoke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

položaja Distrikta u sustavu raspodjele isključili smo krajnju potrošnju Distrikta iz simulacije, te smo uzeli relativne udjele entiteta, koji u konačnici i određuju pravac poravnjanja. Iz Grafikona 14 i 15 mogu se sagledati snažne oscilacije mjesecnih relativnih koeficijenata entiteta, potom ublaženu krivu kvartalnih koeficijenata i krivu poravnjanja za 2006.g i 2007.g., te za dosadašnji period u 2008.g.

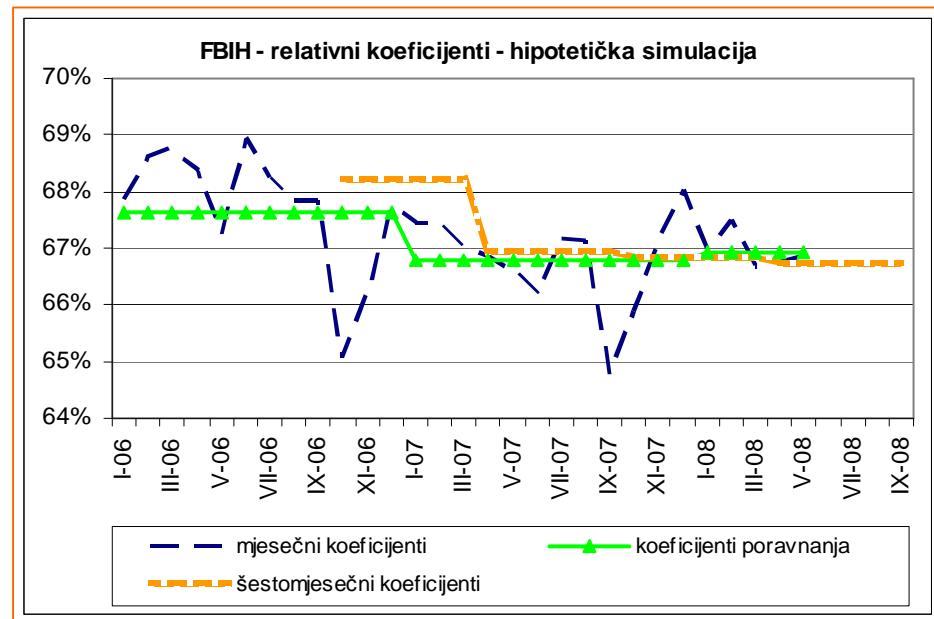

Grafikon 14

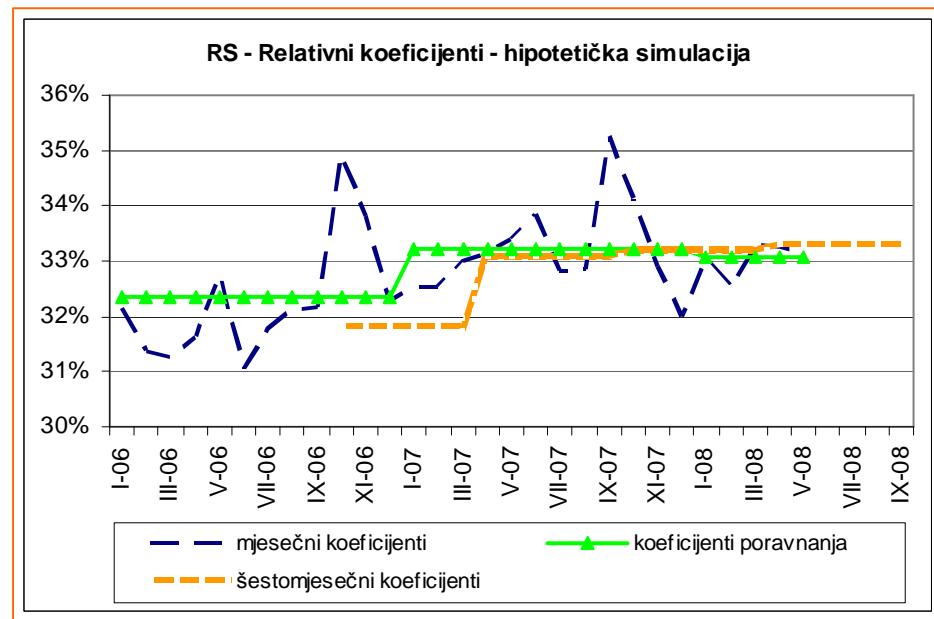

Grafikon 15

Da su se kojim slučajem entiteti opredijelili za šestomjesečne umjesto za kvartalne koeficijente iznos poravnjanja (odstupanje krive poravnjanja od krive koeficijenata) bi bio minimalan. Hipotetička simulacija ove metodologije na stvarnim podacima je dana u Grafikonima 16 i 17.

Grafikon 16

Grafikon 17

5. ZAKLJUČAK

Raspodjela prihoda od neizravnih poreza treba da bude pravedna, pouzdana i jednostavna. Jednostavnost kao kriterij posmatra se sa tehničkog aspekta, da je primjena kriterija raspodjele od strane UNO jednostavna, da ne zahtijeva puno vremena i dodatne resurse, da se raspodjela prihoda može na jednostavan način kontrolirati i nadzirati od strane korisnika raspodjele. Da bi se spriječila zamorna i politički zapaljiva pregovaranja oko udjela u raspodjeli neizravnih poreza potrebno je da odabrani model raspodjele omogućava automatizam u raspodjeli u određenom duljem razdoblju.

Kriterij pravednosti je teže definirati. Za jedne predstavlja osiguranje potreba u jednakom obujmu za sve, bez obzira na fiskalni napor, a za druge podrazumijeva da jurisdikcija koja najviše doprinosi ubiranju prihoda treba da ima i najveći udio u raspodjeli. U drugim složenim zemljama u svijetu neizravni i izravni porezi imaju podjednak udjel u poreznim prihodima. Izravni porezi se mogu lakše alocirati prema pripadnosti, dok se neizravni porezi koriste za financiranje centralne vlade / federacije (carine, trošarine), a PDV se koristi za vertikalna i horizontalna fiskalna izjednačavanja. U BiH ovakav sustav financiranja nije moguć. Prihodi od neizravnih poreza, a u njihovoј strukturi dominira PDV-e, su osnovni prihod svih razina vlasti, te se nužno moraju alocirati prema ekonomskoj snazi. Zbog slabe centralne vlade fiskalna izjednačavanja je moguće sprovoditi samo unutar entiteta, vertikalno ili horizontalno različitim vrstama transfera i socijalnih davanja. Imajući u vidu specifičnu unutarnju strukturu vlasti u BiH, visok stupanj fiskalne decentralizacije, nepovoljnu strukturu poreznih prihoda u korist neizravnih poreza, neminovno je u prvoj fazi raspodjele prema entitetima koristiti kriterije ekonomске snage, što zacijelo predstavlja krajnja potrošnja.

Kako se može zaključiti, primjena načela udjela u krajnjoj potrošnji je najpravednija jer odslikava stupanj ekonomске snage sudionika u raspodjeli. Manjkavost ovog načela jeste tehnička kompleksnost kod primjene što je do sada dovodilo u sumnju pouzdanost čitavog sustava. Nije sporno da sustav treba dograditi i uključiti najbolja rješenja, pa i kombinaciju nekoliko načela. No, rasprave oko poboljšanja postojećeg sustava raspodjele u svakom slučaju ne bi trebale da blokiraju financiranje razina uprave u BiH, pogotovo u situaciji vrlo visokog priliva prihoda od PDV-a. Danas kada se vlasti suočavaju sa sve većim pritiscima za veća socijalna davanja i sa problemom održavanja proračunske ravnoteže stabilno alimentiranje proračuna sa jedinstvenog računa UNO postaje značajno pitanje ostvarenja fiskalne stabilnosti u BiH. Budući da ni jedan sustav nije vječna kategorija ne treba stati sa poboljšanjem sadašnjeg sustava raspodjele neizravnih poreza koji je učinjen postizanjem konsenzusa ključnih sudionika u raspodjeli i donošenjem Pravilnika o doznačavanju neizravnih poreza.

Unaprjeđenje sustava raspodjele treba biti kontinuirani zadatak fiskalnih vlasti u BiH, kao što je to slučaj u svim složenim zemljama, koje u određenim vremenskim razmacima (najčešće svake četiri godine) vrše obveznu reviziju sustava raspodjele. Takav pristup sustavu raspodjele prihoda od poreza se ne smatra potvrdom slabosti sustava, nego redovitom praksom njegova poboljšanja i unaprjeđenja.

Konsolidirani izvještaji

(pripremile: Mirela Kadić, pomoćnik za istraživački rad)

Tabela 1. (Konsolidirani izvještaji: BiH: entiteti, JR)

Konsolidirani izvještaj uključuje:

- prihode od neizravnih poreza koje prikuplja Uprava za neizravno oporezivanje na Jedinstveni račun,
- transfere sa Jedinstvenog računa UNO za servisiranje vanjskog duga,
- transfere sa Jedinstvenog računa UNO za financiranje Brčko Distrikta, županija, općina i Direkcija za puteve,
- prihode proračuna Bosne i Hercegovine sa Jedinstvenog računa UNO,
- prihode i rashode proračuna Federacije BiH,
- prihode i rashode proračuna Republike Srpske.

Tabela 2. (Konsolidirani izvještaji: BiH: država, entiteti, Brčko Distrikt, županije)

1. Konsolidirani izvještaj uključuje:

- prihode i rashode proračuna BiH
- prihode i rashode proračuna Brčko distrikta
- prihode i rashode proračuna RS
- prihode i rashode proračuna FBiH
- prihode i rashode proračuna županija

2. U izvještaj je uključena amortizacija vanjskog duga

3. Podaci nisu u potpunosti uporedivi sa prethodnom godinom radi izdvajanja Fonda zdravstvenog osiguranja iz Vlade Brčko Distrikta kao samostalne finansijske institucije.

4. Procijenjeni su podaci za IV mjesec Unsko-sanske županije, kao i kapitalni primici i izdaci Distrikta Brčko (na osnovu dostupnih kvartalnih podataka).

Tabela 3 (Konsolidirani izvještaji: županije)

Konsolidirani izvještaj uključuje:

- Prihode i rashode proračuna županija
- Prihode i rashode proračuna pripadajućih općina

BiH: entiteti, JR, I-V 2008

		I	II	III	IV	V	Q1	Q2	Ukupno
1	Tekući Prihodi	411,9	381,9	482,2	488,5	453,7	1276,0	942,3	2218,2
11	Porezni prihodi	386,5	354,6	444,9	465,0	437,4	1186,0	902,5	2088,4
111	Neizravni porezi (i sredstva sa JR)	370,2	325,0	405,8	424,6	415,1	1101,0	839,7	1940,7
	PDV	247,3	183,8	257,3	260,5	256,9	688,5	517,4	1205,9
	PDV na uvoze	149,5	200,9	217,0	234,0	222,7	567,4	456,7	1024,1
	PDV obveza prema PDV prijavama	128,9	100,4	94,8	100,0	102,4	324,0	202,3	526,4
	PDV prema automatskom razrezu od stane UNO	0,0	0,0	0,0	0,1		0,1	0,1	0,1
	PDV jednokratne uplate	0,3	0,1	0,2	0,1	0,1	0,6	0,2	0,8
	Ostalo	1,2	1,1	1,0	1,1	1,9	3,3	3,0	6,3
	Povrat PDV	-32,6	-118,6	-55,7	-74,6	-70,2	-206,9	-144,8	-351,7
	Carine	40,8	58,2	62,3	66,8	61,6	161,3	128,4	289,7
	Porez na promet	0,5	1,5	0,9	0,7	1,7	3,0	2,3	5,3
	Trošarina	67,8	66,6	70,0	79,0	77,8	204,3	156,8	361,1
	uvozni pr.	53,9	55,0	57,9	65,9	64,2	166,8	130,2	297,0
	u zemlji	13,9	11,6	12,1	13,1	13,5	37,5	26,6	64,1
	Putarina	12,7	14,4	14,0	16,6	16,2	41,0	32,9	73,9
	Ostalo	1,4	1,4	1,8	1,5	1,6	4,7	3,1	7,8
	Ostali povrati	-0,4	-0,9	-0,6	-0,7	-0,6	-1,8	-1,3	-3,1
112	Izravni porezi	16,3	29,6	39,1	40,4	22,3	85,0	62,8	147,8
	Porezi na dohodak i dobit	8,0	18,8	26,6	27,4	11,0	53,4	38,4	91,8
	Ostali porezni prihodi	8,3	10,8	12,5	13,1	11,3	31,6	24,4	56,0
12	Neporezni prihodi	24,3	27,1	37,1	22,8	16,2	88,5	38,9	127,5
13	Ostali prihodi			0,1		0,1	0,1	0,1	0,1
14	Donacije/grantovi	0,2	0,0	0,0	0,5	0,0	0,2	0,5	0,8
15	Transferi viših razina	0,9	0,1	0,1	0,2	0,1	1,2	0,3	1,4
2	Tekući Rashodi	305,0	400,2	427,7	490,1	444,6	1133,0	934,7	2067,7
21	Tekući izdaci	48,5	68,7	85,7	80,2	74,2	202,9	154,4	357,3
211	Plaće i naknade	45,2	61,0	68,5	67,1	63,7	174,6	130,8	305,4
212	Izdaci za materijal i usluge	3,3	7,7	17,2	13,2	10,5	28,3	23,6	51,9
22	Grantovi/Socijalni transferi/Subvencije	13,7	53,5	64,6	79,5	68,6	131,9	148,1	279,9
	Transferi kućanstvima	10,7	48,5	43,4	56,1	50,4	102,7	106,4	209,1
	Transferi organizacijama/institucijama	0,3	1,2	5,9	5,1	8,9	7,4	14,0	21,4
	Subvencije	2,7	3,8	15,2	18,3	9,3	21,8	27,6	49,4
23	Plaćanje kamate	0,6	10,1	13,6	5,4	16,2	24,3	21,7	45,9
24	Ostali izdaci/potrošnja/transferi	1,9	44,4	25,5	32,1	36,5	71,8	68,6	140,4
25	Transferi sa JR	224,3	205,4	219,8	248,2	226,9	649,5	475,2	1124,7
	od čega: Proračun BiH	51,6	51,6	61,5	57,6	52,3	164,8	109,9	274,7
	od čega: FBiH / županije, općine, Direkcija za ceste	130,8	121,1	117,7	144,6	135,4	369,6	280,0	649,6
	od čega: RS / gradovi, općine, JP "Putevi RS"	30,7	22,7	28,4	33,1	26,5	81,8	59,5	141,3
	od čega: Brčko	11,2	10,0	12,1	13,1	12,7	33,3	25,8	59,1
27	Transferi županijema, općinama i gradovima	17,2	18,1	18,7	40,2	22,9	54,0	63,1	117,2
28	Neto pozajmljivanje*	-1,3		-0,1	4,4	-0,7	-1,4	3,7	2,3
3	Neto nabavka nefinancijskih sredstava	4,7	4,7	8,4	13,3	6,3	17,8	19,7	37,5
4	Vladin suficit (+)/ deficit(-) (1-2-3)	102,2	-23,0	46,1	-14,9	2,8	125,2	-12,1	113,1
5	Neto financiranje**	-0,57	-1,4	-35,2	-9,0	-5,6	-37,2	-14,6	-51,8

Tabela 1

Banja Luka: Bana Lazarevića, 78 000 Banja Luka, Tel/fax: +387 51 335 350, E-mail: oma@uino.gov.ba
 Sarajevo:Doke Mazalića 5, 71 000 Sarajevo, Tel:+387 33 279 553, Fax:+387 33 279 625, Web: www.oma.uino.gov.ba

BiH: država, entiteti, Brčko Distrikt, županije I-IV, 2008 godine

		I	II	III	IV	Q1	Q2	I-IV2008
1	Prihodi (11+12+13+14)	423.908.782	419.886.962	483.075.246	553.349.381	1.326.870.989	553.349.381	1.880.220.371
11	Prihodi od poreza	365.884.873	361.235.083	419.732.927	439.829.555	1.146.852.882	439.829.555	1.586.682.437
	Porezi na dobit pojedinaca i preduzeća	18.111.809	24.534.333	35.964.793	33.632.446	78.610.934	33.632.446	112.243.380
	Porezi na plaće i radnu snagu	20.074.584	28.816.874	25.692.452	31.885.083	74.583.910	31.885.083	106.468.993
	Porez na imovinu	2.214.127	2.371.659	1.696.239	1.745.895	6.282.024	1.745.895	8.027.919
	Prihodi od neizravnih poreza*	324.480.548	303.963.832	351.228.313	371.024.747	979.672.694	371.024.747	1.350.697.441
	Ostali porezi	1.003.805	1.548.385	5.151.130	1.541.384	7.703.320	1.541.384	9.244.703
12	Neporezni prihodi	56.390.734	56.206.082	61.220.440	52.019.864	173.817.255	52.019.864	225.837.119
13	Tekuće potpore (Grantovi)	1.513.148	2.389.365	2.060.368	61.499.963	5.962.881	61.499.963	67.462.844
14	Ostali prihodi	120.027	56.432	61.512	0	237.971	0	237.971
2	Rashodi (21+22+23)	316.069.234	365.838.658	372.742.039	464.087.808	1.054.649.932	464.087.808	1.518.737.739
21	Tekući izdaci	315.663.677	363.339.245	369.622.128	455.297.775	1.048.625.050	455.297.775	1.503.922.825
	Plaće i naknade	173.384.001	176.831.289	177.110.956	192.906.600	527.326.246	192.906.600	720.232.846
	od čega: Bruto plaće	148.023.904	150.109.364	150.338.731	161.370.880	448.471.998	161.370.880	609.842.878
	od čega: Naknade	25.360.098	26.721.925	26.772.225	31.535.720	78.854.248	31.535.720	110.389.968
	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	8.231.021	8.469.281	8.339.164	9.567.813	25.039.465	9.567.813	34.607.278
	Izdaci za materijal i usluge	26.331.686	35.358.117	44.612.437	42.284.724	106.302.240	42.284.724	148.586.964
	Grantovi	103.187.783	128.793.738	133.192.342	204.706.974	365.173.863	204.706.974	569.880.837
	Izdaci za kamate i ostale naknade	4.529.186	13.886.820	6.367.230	5.831.664	24.783.236	5.831.664	30.614.900
22	Ostali rashodi	2.064.004	2.196.423	2.900.735	4.764.096	7.161.161	4.764.096	11.925.257
23	Neto pozajmljivanje*	-1.658.447	302.990	219.176	4.025.937	-1.136.280	4.025.937	2.889.657
3	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	9.699.508	7.637.176	10.308.974	20.122.395	27.645.658	20.122.395	47.768.053
4	Vladin suficit/deficit (1-2-3)	98.140.040	46.411.127	100.024.233	69.139.179	244.575.400	69.139.179	313.714.579
5	Neto financiranje**	-12.088.041	-12.710.168	-12.377.429	-8.838.801	-37.175.638	-8.838.801	-46.014.439

Tabela 2

Srednjobosanska županija, I-III, 2008. godine

		I	II	III	Q1	I-III 2008	I-III 2007
1	Prihodi (11+12+13+14)	16.015.798	13.894.783	16.408.958	46.319.539	46.319.539	41.833.327
11	Prihodi od poreza	13.387.956	11.225.963	14.029.694	38.643.612	38.643.612	33.595.022
	Porezi na dobit pojedinaca i poduzeća	246.556	223.469	264.274	734.299	734.299	743.782
	Porezi na plaće i radnu snagu	1.408.130	1.413.751	1.447.687	4.269.568	4.269.568	3.631.960
	Porez na imovinu	450.566	319.485	436.794	1.206.845	1.206.845	1.448.070
	Domaći porezi na dobra i usluge (po propisima do 31.12.2005)	190.326	567.959	445.738	1.204.023	1.204.023	735.117
	Prihodi od neizravnih poreza	11.020.592	8.623.995	11.356.218	31.000.805	31.000.805	26.837.323
	Ostali porezi	71.785	77.304	78.984	228.073	228.073	198.770
12	Neporezni prihodi	2.247.532	2.340.477	2.216.162	6.804.171	6.804.171	7.906.417
13	Grantovi	352.810	328.343	163.102	844.256	844.256	419.118
14	Ostali prihodi	27.500	0	0	27.500	27.500	-87.230
2	Rashodi (21+22)	11.579.277	13.170.769	14.869.546	39.619.592	39.619.592	37.404.865
21	Tekući izdaci	11.579.277	13.170.769	14.869.546	39.619.592	39.619.592	37.404.865
	Plaće i naknade	7.141.901	7.499.816	7.443.584	22.085.301	22.085.301	21.853.075
	od čega: Bruto plaće	5.594.489	5.727.419	5.774.171	17.096.078	17.096.078	16.266.029
	od čega: Naknade	1.547.412	1.772.397	1.669.413	4.989.222	4.989.222	5.587.046
	Doprinosi poslodavca i ostali doprinosi	687.751	700.190	707.070	2.095.011	2.095.011	1.914.523
	Izdaci za materijal i usluge	1.610.340	1.671.347	2.005.064	5.286.751	5.286.751	4.778.294
	Grantovi	2.047.067	3.214.946	4.586.870	9.848.883	9.848.883	8.580.048
	Izdaci za kamate i ostale naknade	20.148	11.226	54.001	85.376	85.376	13.163
	Dozvane nižim potrošackim jedinicama	72.070	73.244	72.956	218.270	218.270	265.762
22	Neto pozajmljivanje*	0	0	0	0	0	
3	Neto nabavka nefinansijskih sredstava	200.033	171.377	328.955	700.365	700.365	306.595
4	Vladin suficit/deficit (1-2-3)	4.236.489	552.637	1.210.457	5.999.582	5.999.582	4.121.867
5	Neto financiranje**	-2.266	-2.282	-2.291	-6.840	-6.840	-964

Tabela 3

U Sarajevu održana konferencija „Javne financije i fiskalno upravljanje“

(pripremila: Mirela Kadić)

S ciljem jačanja fiskalne politike u Bosni i Hercegovini EUFPS BiH (*European Union Fiscal Policy Support to Bosnia and Herzegovina*), Projekt potpore fiskalnoj politici u BiH, financiran od strane EU, u Sarajevu je, počev od 01. srpnja 2008.godine, organizirao petodnevnu konferenciju pod nazivom „Javne financije i fiskalno upravljanje“. Konferencija je okupila vodeće međunarodne stručnjake i predstavnike domaćih institucija, koji su podijelili svoja iskustva o statistici vladinih financija, makroekonomskim i fiskalnim predviđanjima, proračunskoj koordinaciji i fiskalnim pravilima, oporezivanju i rashodima kao ocjeni fiskalne politike i fiskalne održivosti.

U prisustvu zvaničnika Ministarstva financija i trezora BiH Konferenciju je otvorio g. Marc Vanbrabant, prvi savjetnik Delegacije Europske komisije u BiH. U svom uvodnom obraćanju g. Vanbrabant je istakao važnost adekvatne fiskalne politike u BiH. Razvoj mehanizama fiskalnog nadzora, adekvatno okruženje za institucionalnu saradnju u okviru Nacionalnog fiskalnog vijeća, te trajna formula raspodjele prihoda od neizravnih poreza, preduvjeti su za partnerstvo BiH sa EU. G. Vanbrabant je izrazio svoje zadovoljstvo napretkom koji je ostvarila BiH na polju fiskalnog opreza i fiskalne održivosti.

Boris Petkov, šef projekta EUFPS, izrazio je zahvalnost Delegaciji EK u BiH na finansijskoj pomoći, te nadalje istakao da je usvajanje Zakona o Fiskalnom vijeću pozitivan korak u unapređivanju koordinacije i implementacije snažne fiskalne politike za cijelu zemlju.

Pored više od 50 predstavnika Ministarstva financija i trezora BiH, Ministarstva financija FBiH, Ministarstva financija RS, Direkcije za financije Brčko Distrikta, Centralne banke BiH, Direkcije za ekonomsko planiranje Vijeća ministara BiH, predstavnika međunarodnih institucija i projekata, na konferenciji su uzeli učešće uvaženi profesori i predavači iz velikog broja zemalja Europe. Prof. dr. Paul Bernard Spahn je održao zapaženo predavanje o problemima makroekonomskog predviđanja u BiH.

Na Konferenciji su aktivno učestvovali i predstavnici Odjeljenja za makroekonomsku analizu UO UNO. Mr.sc. Dinka Antić je diskutirala na temu fiskalne koordinacije i evolucije fiskalnog federalizma u BiH u svjetlu svjetskih trendova. Mirela Kadić je govorila je na temu „Mjesečno fiskalno izvještavanje i monitoring“ koje provodi Odjeljenje, te istakla značaj intervencija Fiskalnog vijeća kod donošenja pravilnika i drugih podzakonskih akata kojima će se regulirati obuhvat i rokovi izvještavanja prema OMA, osigurati jedinstvena primjena međunarodnih standarda fiskalnog izvještavanja u BiH i međunarodna uporedivost fiskalne statistike sa EU i ostalim zemljama. Aleksandra Regoje, makroekonomista u Odjeljenju, objasnila je proces projekcije prihoda od neizravnih poreza, proces izrade Dokumenta okvirnog proračuna (DOB-a) na državnom, entitetskom i na razini Brčko Distrikta, te istakla ulogu Odjeljenja za makroekonomsku analizu u radu Koordinacionog odbora za proračun.